РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
„СВОБОДА"
„LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
„SVOBODA"
(„LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота 4-го серпня 1917. Ч. 91. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Saturday, August 4, 1917. No. 91.

ІМЕНОВАНЄ ЧЛЕНІВ
УКРАЇНСЬКОГО ПРОВІЗОРИЧНОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА.

Німецько-австрійські війска заняли Чернівці, столицю Буковини.

НА МІСЦЕ ҐЕН. БРУСІЛОВА ІМЕНОВАНИЙ КОМАНДАНТОМ РОСІЙСЬКИХ ВІЙСК ҐЕН. КОРНІЛОВ.

Вісти з України.

—o—

Іменовано членів українського провізоричного правительства.

Редакція нашої часописи одержала вчера від Пресового Бюра Української Центральної Ради телеґраму отсього змісту:

Петроґрад, 1. серпня. — **УКРАЇНА ОДЕРЖАЛА ВЖЕ АВТОНОМІЮ.**

В СКЛАД ПРОВІЗОРИЧНОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА ВІЙШЛИ: ВИННИЧЕНКО, СТЕШЕНКО, МАРТОС, САДОВСЬКИЙ, БАРАНОВСЬКИЙ, ЄФРЕМІВ І СТАСЮК.

Пресове Бюро Української Центральної Ради.

Зі змісту повисше наведеної телеґрами треба здогадувати ся, **що російське правительство доперва тепер проголосило урядово автономію України.**

Як звісно міністри Терещенко і Церетелі, яко відпоручники російського правительства, підписали були декларацію в справі автономії України ще дня 14. липня.

В склад українського провізоричного правительства війшло, як доносить телеґрама, сімох найвизначнійших Українців. Вправді не находимо між членами українського правительства Михайла Грушевського, треба однак догадувати ся, що Михайло Грушевський позістав надальше на своїм становищи президента Української Центральної Ради.

Членів українського провізоричного правительства іменувала Українська Центральна Рада, яка в дійсности є тепер тілом законодатним для України і заступає тимчасово український парлямент. Провізоричне правительство є лише екзекутивою, то є тілом виконуючим.

Битва в Галичині.

—o—

Завзяті бої над Збручем.

ПЕТРОҐРАД, 1. серпня. — Російський урядовий рапорт звучить:

„**НА ГАЛИЦЬКІМ ФРОНТІ:** На полудневий захід від Бродів, на боевім фронті Дубе-Жарків неприятель по попереднім сильнім бомбардованю зробив наступ на наші становища і частину їх здобув. Одержавши нові резерви, нашим війскам вдало ся прогнати неприятеля і привернути давну боеву лінію. В сій битві найбільше відзначив ся 419 полк піхоти.

„**В напрямі Теребовлі наші війска розпочали вчера частинний наступ.** Вони зробили напад на становища неприятеля коло Грималова, беручи їх приступом.

„Поновні зусиля неприятеля, щоби переправити ся на східний берег Збруча на північ від Гусятина і на полудне від Збрижа, наші війска ударемнили. **Вчера переважаючі сили неприятеля перевели наступ на наші становища між Дністром і Збручем в околиці Залуча (над Збручем), Ґермаківки і Устя епископського. Після битви, яка в деяких місцях була дуже завзята, наші війска були приневолені уступити за Збруч. Наші війска потерпіли тяжкі втрати, а передівсім в офіцирах.**

„**НА БУКОВИНСЬКІМ ФРОНТІ:** Між Дністром а **Прутом неприятель переводив** вчера без **перестанку напади, а передівсім** здовж **полудневого берега Дністра і на** шляху, **який веде до Черновець. Помимо** відбитя **цілого ряду неприятельських** нападів наші **війска мусіли відступити** дальше на схід.

„В Карпатах, в околиці Шипітулі (над Сучавою) і в околиці Брязи (над Молдавою) наші війска подали ся трохи назад.

„**НА РУМУНСЬКІМ ФРОНТІ:** На полудневий захід від Кімполюнґа, неприятель віднер наші війска дальше на схід. На прочім фронті відбуваєть ся перестрілка.

„**НА КАВКАСЬКІМ ФРОНТІ:** Не зайшли жадні важнійші зміни".

Союзні війска під Хотином.

БЕРЛІН, 1. серпня. — Німецький рапорт доносить:

„**АРМІЯ КН. ЛЕОПОЛЬДА:** Союзні війска посувають ся на північ від Дністра дальше в полудневосхіднім напрямі. По завзятій битві російські війска були приневолені опустити свої становища, які були приготовили над Білим Потоком і **уступити в закрут Дністра коло Хотина.**

„Між Дністром і Прутом союзні війска переломили російські становища по обох сторонах шляху, який веде з Городенки до Черновець. Дальше на полудне союзні війска відбили напад російських резерв в околиці Іванковець.

„**АРМІЯ АРХ. ЙОСИФА: На полудневозахіднім спаді Карпат німецькі і австроугорські війска розпочали наступ в околиці Касінулюі, де неприятель сильно укріпив був свої становища.** Наші війска відбили цілий ряд нападів неприятеля.

„**АРМІЯ МАКЕНЗЕНА:** Не зайшли жадні зміни".

Битва під Чернівцями.

КОПЕНГАҐЕН, 1. серпня. — Телеґрама від военного кореспондента часописи „Фосіше Цайтунґ" доносить, що для оборони Черновець прибули російським війскам на поміч великі сьвіжі резерви. Нові російські війска борють ся завзято, роблячи зусиля, щоби здержати наступ союзних війск від Кірлібаби. Битви є дуже крові. **Однак російські війска не є всилі здержати походу побідних війск. Союзні війска займили тут знова ряд позицій, догідних до веденя дальших военних операцій, між тими й місто Кімполюнґ.**

Кореспондент доносить, що російські війска будуть мусіли вже небавом зовсім опорожнити Чернівці.

Союзні війска дійшли на північній Буковині до російської границі.

БЕРЛІН, 2. серпня. — Урядовий німецький рапорт доносить:

„**АРМІЯ КН. ЛЕОПОЛЬДА: В куті між Збручем і Дністром союзні війска розбили коло Вигоди задну сторожу російської армії і посувають ся в напрямі Хотина.**

„**На північ від Черновець союзні війска дійшли до російської границі.**

„**АРМІЯ АРХ. ЙОСИФА:** Здовж Карпат російські війска уступають назад. Німецькі і австро-угорські дивізії переслідують їх і зближили ся до Кімполюнґа. Декуди ставить неприятель дуже сильний опір.

„На румунськім фронті між Ойтузом і Касіном неприятель робив знова великі зусиля, щоби здобути Касінолюі. Всі напади ударемнено при помочи огню гармат".

Російські війска уступають коло Риґи.

ПЕТРОҐРАД, 2. серпня. — Російський урядовий рапорт доносить:

„**Німецькі війска заняли примісток коло Ускіл** (над Двиною, 23 кільометри на полудне від Риґи).

„**На північний захід від Хотина, між Збручем і Дністром, наші війска опорожнили свої становища в околиці Кудринець.**

„**Між Дністром і Прутом війска неприятеля заняли села: Перебийківці, Чорний Потік, Добринівці, Горохівці і Кучурмик.** (Кучурмик лежить 15 кільметрів на північ від Черновець). **Наші війска уступають дальше на схід.**

„В Карпатах неприятель з великою силою напирає на наші війска здовж західного берега ріки Путни. В околиці Молдавиці наші війска відбили напад неприятеля, беручи в полон 2 австрійських офіцирів і 152 жовнірів, з 8 машиновими крісами.

„На прочім фронті відбувала ся лиш перестрілка патруль".

В РОСІЇ

Ґен. Брусілов уступив. — Його місце обняв ґен. Корнілов.

ПЕТРОҐРАД, 1. серпня. — **Головний командант російських війск, ґен. Брусілов, уступив. Його наслідником іменований ґен. Корнілов, командант полудневo-західного фронту** (Волинь, Галичина, Буковина і Румунія).

Ґен. Корнілов походить із селянської родини і свій високий уряд завдячує виключно своїм військовим спосібностям. Майже від початку війни перебував він постійно на галицькім фронті. Ґен. Корнілов має в Росії славу визначного стратеґіка.

Ґен. Черемісов іменований командантом російських війск на полудневo-західнім фронті.

ПЕТРОҐРАД, 1. серпня. — **На місце ґен. Корнілова обіймив становище команданта на полудневo-західнім фронті ґен. Черемісов.**

Ґен. Черемісов був доси командантом VIII. армії, яка находить ся між Карпатами і Дністром.

Козацький ґенерал Васильківський командантом Петроґраду.

ПЕТРОҐРАД, 2. серпня. — Козацький старшина, **ґен. Васильківський,** зістав іменований командантом Петроґраду на місце уступившого ґенерала Половцева.

Ґен. Радко Димитріев уступив.

ПЕТРОҐРАД, 2. серпня. — Болгарський ґенерал, **Радко Димитріев,** який був командантом XII. армії (над Двиною), зложив команду своеї армії.

Командантом XII. армії іменований **ґен. Парський.**

Команданти поставили Керенському ультимат.

ЛОНДОН, 2. серпня. — Після донесеня петроґрадського кореспондента до часописи „Морнінґ Пост" **команданти російських армій поставили Керенському на останній военній нараді, яка відбула ся в головній військовій кватирі, ультимат, в якім заявили, що вони всі зрезиґнують зі своїх становищ, коли армія не буде вільна від всякої політики і не буде займати ся виключно війною.**

Команданти заявили, що серед відносин, які тепер панують в армії, успішне ведене війни е неможливе.

В телеґрамі говорить ся також, що Керенський згодить ся на жаданя командантів.

Росія буде вести війну до остаточної побіди принципів російської революції.

ПЕТРОҐРАД, 2. серпня. — Міністер заграничних справ, Терещенко, вислав до всіх новоіменованих послів в союзних державах телеґраму отсього змісту:

„В хвилі, коли нове і тяжке нещасте грозить Росії, вважаємо своїм обовязком зложити нашим союзникам сильну і рішучу заяву щодо нашого погляду про веденe війни. Величина задачі російської революції стоїть у відношеню до її значіня в житю держави. Реорґанізація цілого державного устрою не могла бути переведена в обличу неприятеля без поважних заворушень. Помимо того Росія, видячи, що нема иншого средства для свого забезпеченя, вела дальше в агоді зі своїми союзниками спільну боротьбу на боевім фронті.

„Будучи сьвідомою великих трудностий, Росія взяла на себе тягар чинного переведеня военних операцій підчас перебудови армії і держави. Наступ наших війск, який був конечний з приводу загального военного положеня, стрінув ся з непоборимими трудностями на обох фронтах і у нутрі держави. Злочинну аґітацію невідповідальних елементів використали аґенти неприятеля і викликали в Петроґраді протиреволюцію. Рівночасно дала ся звести через сю аґітацію також частина війск на фронті; вона забула на свої обовязки і улекшила ворогови переломити нашу боеву лінію.

„Російський нарід є обурений з приводу сих подій. Революційне правительство і непохитна воля народу здавили протиреволюцію і передали ворохобників в руки справедливости. Зроблено все можливе, щоби лише привернути серед війск военну силу.

„Правительство має намір успішно перевести задачу утвореня управи, яка була би спосібна стрінути всяку небезпеку і повести державу дорогою революційного відродженя. **Росія не дасть ся відстрашити жадними трудностями, але буде дальше придержувати ся своеї невідкличної постанови — вести війну до остаточної побіди принципів російської революції.**

„Загрожені від неприятеля край і армія будуть з відновленою відвагою вести дальше велике діло перебудови, яко приготовлене до будучої кампанії з початком четвертого року війни. Маємо повну надію, що російський горожанин зробить все, щоби лише сповнити свій сьвятий обовязок — боронити свій дорогий край, і що запал, який в їх серцях запалив огонь віри в побіду свободи, зверне цілу непоборимy силу революції проти ворога, який загрожує нашому краєви!"

Дума домагаєть ся сильного правительства.

ПЕТРОҐРАД, 2. серпня. — Провізоричний виділ думи видав до народу відозву отсього змісту:

„Переможені нападом трусливости російські війска почали утікати. Се, що стало ся в російській армії, є лише відгомоном того, що діеть ся в цілій Росії. Така ситуація витворила ся через привлащуване собі прав і власти правительства орґанізаціями невідповідних партій і через утворене в центрі подвійного авторитету, підчас коли в дійсности нема жадного авторитету.

„**Катастрофа за фронтом потягне також за собою руїну армії, а се рівнаєть ся руїні цілої Росії. Є лише одна дорога, щоби сьому запобігти, а тим є утворене сильного й могучого авторитету, який мав би силу, щоби від кождого і від всіх зажадати сповненя свого обовязку.**

„**Правительство мусить бути сильне і одної гадки. Воно мусить для одної цілі працювати: боронити наш великий край перед небезпекою смерти, яка повстає через колотнечу між революціонерами і через усунене всякого авторитету.**

„Головною задачею правительства є перевести сейчас орґанізацію і адміністрацію на поли справедливости, без якої жадні реформи правительства не дадуть ся перевести.

„**До скликаня Установчих Зборів не повинно ухвалювати ся жадних законів, які мали би на ціли радикальну зміну теперішного режіму, без огляду на те, чи вона відносила би ся до правительства, чи до суспільного ладу взагалі, бо є небезпека, що се викличе ще більший заколот в ідеях про права народу".**

Родзянко скличе у відповідній хвили засідане думи.

ПЕТРОҐРАД, 2. серпня. — **На приватнім засіданю членів думи піднесено гадку, щоби скликати правильне засідане думи.**

Президент думи, Родзянко, заявив вправді, що годить ся з тою гадкою, однак рівночасно підніс, що на скликане думи не є ще тепер відповіда хвиля.

Кадети з Некрасовом на чолі підпирають вповні правительство Керенського.

ЛОНДОН, 2. серпня. — Кореспондент з Петроґраду доносить до „Морнінґ Пост", що кріза, яку викликали були кадети через своє громадне виступлене з кабінету, вже минула.

Як показуеть ся, то в самій партії кадетів прийшло тепер до сильного роздвоєня. Значна більшість партії з Некрасовом на чолі вповні годить ся з програмою теперішного правительства. Найліпшим доказом сього є, що Некрасов приймив місце в кабінеті Керенського, займаючи становище місто-президента кабінету.

Меньшість кадетської партії під проводом Мілюкова стоїть надальше в опозиції до правительства Керенського, але вона тратить щораз більше свою силу і значіне.

Боротьба між прихильниками мира і війни.

ПЕТРОҐРАД, 2. серпня. — **Поїзди зі шведської границі до Петроґраду е що дня видовищем боротьби, яку зводять між собою повертаючі зза границі політичні засланці (між ними е богато з Америки) і російські жовніри, які утікли з німецького полону.**

Засланці належать переважно до анархістів з поглядами крайних „большевиків", які стоять під командою Леніна, безоглядного противника війни. Тимчасом салдати, які втікли з німецького полону, е в піднесенім патріотичнім настрою і дуже зле успособлені проти Німців за лихе обходжене з ними в неволі. Всі вони е за дальшою війною аж до рішучої побіди над Німеччиною.

До першої суперечки прийшло підчас стрічі в Анґлії. До явної ворожнечі прийшло на кораблі, а ще більше, коли прибули у Фінляндію, те зійшло ся їх 400 полонених а 250 засланими.

Підчас подорожи до Петроґраду прийшло вже до боротьби між обома партіями. З причини браку оружа уживано пястуків і предметів, які найшли ся під руками. Сторонників мира тяжко побито. Богато ранених знесено з поїзду до шпиталю.

НА МОРИ.

В останнім тижни Анґлія втратила 21 кораблів.

ЛОНДОН, 1. серпня. — **Анґлійська адміраліція** доносить, що в протягу останнього тижня **21 анґлійських кораблів** впало жертвою німецьких підводних лодок. Між затопленими кораблями було 18 повисше 1.600 тон і 3 кораблі понизше 1.600 тон.

В АВСТРО-УГОРЩИНІ

Утворене постійного австрійського кабінету.

АМСТЕРДАМ, 1. серпня. — **З Відня доносять, що австрійський президент міністрів, др. Зайдлер, заявив представникам парляментарних партій, що одержав поручене утворити постійний кабінет.**

(Новий кабінет, як се вже доносили попередні телеґрами, мав би бути утворений при помочи більшости завдяки полудневим Славянам з поминенем Чехів).

(Продовженє на стороні 2-гій).

ОСТАННІ ВІСТИ.

Союзні війска заняли Чернівці.

ВІДЕНЬ (через Амстердам), 3. серпня. — **Німецько-австрійські війска війшли нині до Черновець, столиці Буковини.**

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
to United States:	В Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
to Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Montkomery.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всі оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертасть ся.

З біжучої хвилі.

„Франкфуртер Цайтунґ" доносить, що на першім українськім конґресі в Києві становище Поляків супроти Українців реферував звісний український кооператист, Микола Левицький. У своїм рефераті він остро скритикував становище польської Тимчасової Ради Стану супроти земель, які не є польськими, а на які однак Поляки острять свої зуби.

По дискусії над рефератом Левицького конґрес заявив, що **„в рішучий спосіб протестує проти всяких претенсій польської Тимчасової Ради Стану на непольські землї. Український нарід не стерпить ніяких стремлїнь до загарбаня прав на територіях України, зрошених його потом і кровю"**.

Бувший секретар брідської повітової управи, Лашків, в письмі до редакції „Трудовой Волыни" на основі документів викриває діяльність архиепископа Евлогія. Лашків каже, що аґенти Евлогія зорґанізували були шайку злодіїв, які крали антиминси з унїятських церков.

Аґент Евлогія, сьвященик Борецький, прибув з відділом сторожів до парохії о. Абрамовича і намовляв населенє приняти православє. Коли-ж його заходи не вдали ся, тоді сьвященика Абрамовича з родиною вислано за старанєм архиепископа Евлогія в єнісейську ґубернію.

„Архиепископе Евлогіє, — пише Лашків — **кров невинних кличе о пімсту до неба. На всьо поповнене є письменні докази. В сій роботі, розуміє ся, нема ваших резолюцій, але се нічого не значить, бо ви руководили справами православя в Галичині, і під вашим сильним утиском горожанська власть не мала права вмішувати ся до дивоглядної роботи братів Борецьких".**

Хтось міг би думати, що Іван К. Окунцов, редактор „проґресивного" „Русскаго Голоса" в Ню Йорку, є чорносотенцем, бо майже в кождім числї своєї ґазети нападає на Українців.

Але так думати не можна. Іван К. Окунцов чорносотенцем не є, бо він хоч нападає на Українців, то за се боронить Жидів. У поступових Москалів є лише той чорносотенцем, хто нападає на Жидів...

Так, так! Іван К. Окунцов придержує ся тої засади. Він в кождім числї своєї ґазетки громить Українців і в тім власне проявляєть ся його одинокий поступ.

В числї 158. „Русскаго Голоса" господин Окунцов помістив кореспонденцію якогось жидка, А. Шибайла, яка починаєть ся словами:

Україна жадае автономії від російського правительства. Се — трошки хибно. Перше Українці нехай дістануть автономію від Швабів, які нищать їх вже сотки літ. Доки Україна не зединить ся з Московщиною, доти вона буде в неволи. **Хоч Москалї й не люблять вашого хахлацького розговору,** то вони не уважають вас рабами. Ви для них — братя. Москалї раді вас приняти як рівних горожан. Ідїть же до них. Московщина лила свою кров за Україну (?), а Україна не лила ніколи своєї крови за Московщину.

Вже зі самого змісту виходить, що чоловічина, який писав повисшу кореспонденцію, є темний жидок з Московщини, можливо навіть братанич господина Окунцова. Однак, коли господин Окунцов помістив її у своїм орґані, то не можна казати, що господин Окунцов не є чорносотенцем...

А то вже хиба конець сьвіта наступає!... Наші кацапи всього надіяли ся від „жидоватілої" — як вони кажуть — Росії, але такого великого удару таки ніколи не сподівали ся... Бійте ся Бога! Російське міністерство просьвіти (аби воно ногами накрило ся!) викидає з московської азбуки аж три „сьвяті" букви: ѣ, ъ, ѳ. Окрім того воно поважило ся завести ще якісь „мазепинські" новости в осьвяченій цілими столітями руській правописи. Чи чув хто таке за пановання богобоязних російських царів? Та се-ж просте насильство! Се німецька інтриґа! „Долой" з нею!

Бідні ті кацапи, бідні! Що варта правдивий настоящий „кацап", як він не має на кінци „сьвятого йорчика"? Таж то вже зовсім так, як пес без хвоста. „Кацапъ" — се ще було по людськи, але „кацап" — се вже буде по жидівськи, по німецьки, або (дух сьвятий при нас хрещених!) по мазепинськи... Ой, доле-ж наша кацапська, кострубата! Де ми тепер подїємо ся, хто нас пожалує і приголубить?!...

Українці проти австрійського правительства.

Невдоволенє австрійських Українців супроти австрійського правительства зростало з дня на день. На се складало ся богато причин, а найголовнїйшою причиною невдоволеня оказав ся акт старого австрійського цісаря, який рескриптом з 5. падолиста 1916 року хотів віддати галицьких Українців під пановане Польщі. Проти вилученя Галичини рішучо запротестував весь український нарід, роджений в границях австрійської держави. Протестували галицькі українські селяни, робітники, інтеліґенція; протестували галицькі українські іміґранти в Злучених Державах і Бразилії. А австрійське правительство, як довідуємо ся з понизших стрічок, складало заяви українським делеґаціям, що без їх відома справа Галичини не буде рішена, а рівночасно робило всякі пертрактації з польським колом.

Така робота правительства приневолила представників австрійських Українців заняти кінцеве і рішуче становище супроти австрійського правительства.

І ось львівське „Дїло" доносить, що 18. мая у Львові відбули ся збори Народного Комітету, на яких др. Кость Левицький виголосив головний реферат. В рефераті про теперішне положенє Українців др. К. Левицький заявив, що небезпека вилученя Галичини ще не минула. По дискусії над рефератом д-ра К. Левицького ухвалено слїдуючі резолюції:

„З огляду на поступованє австрійського уряду супроти українського народу в Австрії протягом трох літ війни, яке нераз наражувало на шванк найбільше житєві інтереси народу, Народний Комітет взиває свою парляментарну репрезентацію, аби в парляменті і в делєґаціях пристосувала свою тактику відповідно до становища ц. к. правительства супроти Українців.

„А що конечним є співділанє всїх українських послів у парляменті і делєґаціях, тому Народний Комітет горячо домагаєть ся, щоби всї українські посли з огляду на теперішне ґрізне положенє українського народу в Австрії утворили спільну парляментарну орґанізацію.

„Народний Комітет домагаєть ся, аби за приміром всїх партій і груп закордонної України, злучених в Українській Центральній Раді в Києві, також само всї політичні партії австрійської України злучили ся наново в Загальній Українській Раді".

Знова українські посли зібрали ся 15. і 16. мая у Відни на наради, де обговорили основно становище австрійського правительства супроти Українців і ухвалили резолюції, зазначуючи своє становище супроти австрійського правительства і тодїшного премієра, ґрафа Клям-Мартініца:

„Українська Парляментарна Репрезентація, — говорить ся в резолюціях українських послів — **витаючи з радостию скликанє парляменту, буде старати ся, аби всї односторонні стремлїня, маючі на цїли геґемонію одних національностий в Австрії над другими, були раз на все занехані, а натомісць аби австрійська держава зістала перебудована на основах демократії й автономії народів.**

„Українська Парляментарна Репрезентація сподїваєть ся, що поодинокі партії зрезиґнують зі стремлїнь до здїйсненя своїх односторонних цїлий позапарляментарною дорогою.

„Українська Парляментарна Репрезентація стверджує, що правительство Клям-Мартініца супроти української справи не додержало обітниці, — що буде руководити ся виключно австрійського державною думкою у відношеню до всїх національностий держави, — але противно, вело односторонні переговори з польським колом і приняло на себе обовязки, не вислухавши передтим бажань Української Парляментарної Репрезентації, і не повідомивши їх про них.

„Длятого Українська Парляментарна Репрезентація постановляє супроти правительства заняти рішуче становище в парляменті".

І українські посли сповнили свої ухвали. Вони у спілці з иншими славянськими парляментарними ґрупами почали в парляменті обструкцію проти австрійського правительства Клям-Мартініца, яка спричинила його упадок.

„ПОЩО БОРОТИ СЯ ЗА ДЕМОКРАТІЮ".

Минувшої середи вечером в Медісон Сквер Ґарден в Ню Йорку відбули ся збори трох тисяч соціялїстів, які ухвалили видавати новий журнал і на сю ціль зложили 4.500 долярів.

Згадані збори відбули ся дуже демонстраційно і знайшли розголос у всїй нюйорській пресі. Предсїдателем зборів вибрано Джекоба Пенкена, який заявив, що персонал нової часописи має стояти у тісній звязи з російською радою робітничих і жовнірських делєґатів і з подібними орґанізаціями всїх инших держав, включаючи й Німеччину.

На зборах прочитано лист від сенатора Ля Фолєта, в якім він накликував нарід до боротьби за свої особисті права і привілеї.

Відтак до зібраних промовив др. Фредерік Блоссом, редактор часописи „Фектс", яку почта сконфіскувала. „Вони — говорив др. Блоссом — заборонили сю часопись не тому, що бояли ся, аби ворог не дістав інформацій, але тому, бо не бажають мати в себе дома часопись промислової демократії.

„Кождий пересічний чоловік знає, що правду є найлекше розповсюднити гнетенєм її. Але чоловік на Вол Стріті не може сього зрозуміти, бо він є засліплений полиском золота. Правительство гнете часописи, бо воно для ідеї, яку гнете, не має ніякої відповіди крім нагайки".

Відтак забрав слово Макс Істман, редактор часописи „Ді Месес". „Одинока свобода, з якою я є наскрізь обзнакомлений за останних два місяці, є свобода нюйорського почтмайстра, з якою він відносив ся до моєї приватної почти.

„Яка користь є бороти ся за демократію, — говорив редактор Істман — коли кожда свобода мусить бути знесена, щоби провадити війну? Коли у сьвіті нема демократії, то пощо робити сьвіт безпечним для демократії?

„Злучені Держави мають більший рекорд шкарадности ніж котранебудь инша держава. Порахувати лише число злїнчованих Неґрів, почавши від 1885 року.

„Вони утискають нашу пресу тому, що ми знаємо, що в кождій державі є кайзери і що ми про них памятаємо".

При кінци забрав слово предсїдатель зборів, Дж. Пенкен. Сказавши кілька слів на адресу Американської Федерації Праці і її президента Самуїла Ґомперса, він закінчив свою промову так: „Нехай менї Бог простить, що я назву Ґомперса робітничим лїдером".

Він заявив, що в короткім часї соціялїстичний рух в Америці буде зорґанізованим політичним батогом робітничих кляс, таксамо як се є в Европі, і що Ґомперсова контроля над зорґанізованим робітництвом провалить ся.

СІЧОВА ОРҐАНІЗАЦІЯ МАЄ СВІЙ ЧАРТЕР.

Всїм Січам в Америці подаєть ся до загальної відомости, що Січова Орґанізація Українців в Злучених Державах зістала заінкорпорована дня 14. червня 1917 року в стейті нюйорськім, в місті Олбани. Її чартер знаходить ся в руках низше підписаного.

Сей чартер виробляв адвокат **Д. Бейтон, 313 Іст 9-та улиця, Ню Йорк Сіти.** Від дня 14. червня с. р. Січова орґанізація має повне право провадити свою діяльність в Злучених Державах після Січового статута. Вона має право орґанізувати і принимати Січи яко відділи та видавати їм свої чартери. Кожда „Січ" під чартером Січової орґанізації мусить повинувати ся її статутам.

Січова Орґанізація Українців в Злучених Державах не є політична інституція; вона лишає повну свободу політичних та релїґійних переконань своїм членам.

Січова Орґанізація Українців в Злучених Державах має на цїли:

1. Орґанізувати всїх Українців обох полів в Січові товариства.
2. Розвивати нарід тїлесно, себто заохочувати його до всякого рода тїлесних вправ.
3. Впоювати в нарід правила тверезого, ґіґієнічного і морального житя та відучувати його від всяких шкідливих здоровлю пороків і звичок.
4. Образувати в народі почутє карности та солїдарности і розвивати силу волї одиниць, дбати за умовий розвій нашого народу, давати молодїжи здорову і хосенну розривку, вкорінювати і піддержувати народного духа, плекати рідну мову, пісню і музику та ширити любов до свого народу.
5. Охороняти нашу молодїж перед винародовленєм та виховувати її на сьвідомих горожан Америки і на добрих Українців.

До осягненя сих цїлий Січова Орґанізація має йти отсими дорогами:

а) Через видаванє книжок, брошур, підручників, періодичних видавництв і т. п.

б) Через устроюванє відчитів, викладів, курсів, зїздів, представлень, концертів, Січових сьвят і инших народних манїфестацій.

в) Через уряджуванє правильних тїлесних вправ найріжнїйшого рода.

г) Через основуванє народних бібліотек, удержуванє власних ґімнастичних і т. п. галь та будову власних домів.

Січова Орґанізація Українців в Злучених Державах є орґанізацією **немілїтарною.**

Кожда Січ при вступі до Січової Орґанізації мусить подати докладний спис всїх своїх членів (імя і назвиско), докладну адресу Січової старшини, та за кождого члена зложити вступне по 50 центів, а опісля по 10 центів на місяць від кождого члена. Кождий член, котрий заплатить вступне, одержить за се Січовий підручник і статут.

Моні ордери треба виповняти на адресу головного Січового скарбника: Mr. O. P. Mekyshchak, 8 Mary St., Ansonia, Conn., і разом з членськими списами висилати на адресу:

UKRAINIAN "SICH" GYMNASIUM OF THE UNITED STATES OF AMERICA, Inc.,
268 Avenue A, New York City.

Петро Задорецький.

ВАЖНЕ ДЛЯ МІСЦЕВИХ УРЯДНИКІВ У. Н. СОЮЗА,

Отсим повідомляєть ся всїх місцевих урядників і орґанізаторів У. Н. Союза, що згідно з ухвалою головного екзекутивного комітету, з 10. липня с. р., до У. Н. Союза будеть ся дальше приймати нових членів за половину вступного в місяцях: липни, серпни і вересни 1917 р. З сеї ухвали повинні користати як місцеві урядники У. Н. Союза так і ті, котрі мають намір приступити до У. Н. Союза.

По всї інформації в справі У. Н. Союза треба писати до головної канцелярії У. Н. Союза на адресу:

Ukrainian National Association,
P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

За головний уряд У. Н. С.

Д. Капітула, гол. предс.;
М. Угорчак, гол. рек. секр.

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ" І ПРИЄДНУЙТЕ ЇЙ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

ВОЄННІ ВІСТИ.

(Продовжене зі сторони 1-шої).

В НІМЕЧЧИНІ.

Велика воєнна німецька нарада в Брюкселї.

АМСТЕРДАМ, 2. серпня. — **Цісар Вільгельм покликав нинї командантів армій і фльоти на воєнну нараду до Брюкселї.**

В нарадах візьмуть участь: ґен. Гінденбурґ; ґен. Людендорф; три головні команданти німецьких війск у Франції: наслїдник престола Вільгельм Фридрих, кн. Рупрехт Баварський і кн. Альбрехт Віртемберський; міністер маринарки й адмірал Капеле.

Німецький цісар заповідає побіду Німеччини.

КОПЕНҐАҐЕН, 1. серпня. — Німецький цісар Вільгельм видав до німецького народу і армії проклямації отсього змісту:

До німецького народу.

Минули три роки кровавої війни. Зі жалєм згадуємо наших убитих, гордо глядимо на жовнїрів, які стоять на поли битви, з довірєм глядимо на всїх наших робітників і з тяжким серцем співчуваємо з тими, котрі є в неволї, але понад все є в нас сильна постанова довести до успішного кінця сю слушну оборонну війну.

Неприятель витягає руки по німецькі землї. Але він їх ніколи не дістане.

Нові народи виступили до війни проти нас. Але се нас не перестрашує. Ми знаємо свою силу і вміємо її ужити. Неприятель хотів би бачити, щоби ми слабі і немічні лежали у його ніг, але він ніколи сього не діждеть ся.

Ми звернули ся з предложенєм мира. Але ворог не знає, як Німцї потрафлять бити ся. В цїлім сьвіті збезчестили вони німецьке імя, але їм ніколи не вдасть ся закрити слави німецьких чинів.

І так з кінцем сього року стоїмо ми сильно, побідно і без обави. Ми ще нераз будемо виставлені на пробу, але ми її перебудемо відважно і з повним довірєм. Через працю останних трох років німецький нарід ставив сильне чоло проти всього, що лише неприятель міг придумати.

За те, що наші війска довершили на боєвім фронтї, покажім свою вдячність в дома через невтомиму працю. Ми мусимо вести боротьбу дальше і доставляти оруже, але наш нарід може бути певний, що німецька кров і німецька праця не пійде в жертву для якоїсь порожної честилюбивости або для заборчих плянів, але для оборони сильного свобідного краю, в якім наші дїти могли би спокійно і безпечно жити.

Посьвятім всї наші дїла і всї наші гадки сій боротьбі. Нехай се буде нашим торжественним приреченєм в дни 1. серпня 1917 р.

Вільгельм, цісар.

До армії і фльоти.

Минув третий рік війни. Число ворогів збільшило ся, але їх вигляди на побіду не поправили ся. В останнім роцї ви побили Румунію. Російська держава знова дрожить під вашими ударами. Оба сї краї впали жертвою інтересів других і нинї є смертельно зранені. В Македонії відбили ви всї напади неприятеля. На західнім тереиі війни ви позістаєте панами положеня. Ваші лінії є сильні і хоронять нашу дороґу вітчину від страхів і знищеня війни.

Фльота дала добрий вислїд. Вона загрозила пановаю неприятеля на мори, а навіть його істнованю.

Далеко від вітчини мала громада Німців боронить кольонію проти переважаючих сил неприятеля.

Побіда в будучім роцї буде знова по сторонї нашій і наших союзників. Остаточна побіда буде наша.

Зі щирим серцем дякую вам в імени своїм і в імени нашої вітчини за все те, що ви осягнули в останних роках війни. З пошанованем памяти згадуємо тих, що полягли, віддаючи своє житє за велич і безпеченство вітчини.

Війна триває дальше. До сього нас все ще приневолюють. За своє істнованє будемо бороти ся зі сильною постановою і зі здвоєною відвагою. В міру того, як зростають наші задачі, зростає також і наша сила. Ми є непобідимі. З нами Бог.

Вільгельм, цісар.

Італія невдоволена зі своїх союзників.

ВАШІНҐТОН, 2. серпня. — Італія є озлоблена за те, що вона від своїх союзників, а передівсім від Злучених Держав, не одержує потрібної скількости воєнних матеріялів і гроший.

В тій справі ведуть тутешні посли, анґлїйський, французький і російський, наради, щоби успокоїти Італію.

Італійське правительство веде також акцію в тім напрямі, щоби Злучені Держави виповіли Австро-Угорщині війну. Італійці заявили Злученим Державам, що Італія могла би виграти війну, скоро би лише вона мала до наступу проти Австрії подостатком угля, амуніції і гроший.

Війскові знавці аліянтів є однак иншої гадки. Після їх переконаня воєнне положенє Італії є впрост „неможливе", і тому висиланє їй воєнних матеріялів є великою шкодою, бо через те обнижуєть ся висилку матеріялів до инших союзників. Другою причиною, задля якої годї доставити Італії матеріялів, є брак кораблів.

Італія боїть ся, що її союзники все ще мають надію, що їм вдасть ся відтягнути Австрію від Німеччини і заключити з нею окремий мир. Італія виступила до війни лише тому, щоби побити Австрію. Заключенє окремого мира з Австрією було би для Італії страшним ударом, і длятого вона робить можливі стараня, щоби Злучені Держави виповіли як найскорше Австрії війну.

Д. Добронравов.

РЕВОЛЮЦІЯ.

(Записки).

(Дальше).

XV.

Митрополита вибирають.

Вибирають петербурського митрополита. В сали „религійно-моральної просьвіти" душно і тісно. Серед ряс виріжняють ся військові, дами, цивільні: до виборів допущено й сьвітських.

Вибори починають ся молебнем. Служить тимчасово управляючий митрополією епископ-вікарий. Поблагословивши всіх і пожелавши успішного вибору митрополита, він хотів відійти, але його окружили товсті, годовані протоєреї і почали просити, щоби він остав ся.

Епископ лишаєть ся. На сали видно метушню. Переглядають ся, здвигають плечима, але нічого не вдієш. Архиерей сів на крісло і сидить.

Починають ся розговори. Товстенький професор духовної академії співучим тенорком говорить про „канонічність".

На многих лицях скука і вичікуванє: чи скоро се окінчить ся?

Після професора говорять сьвященики, говорить капітан першої ранги, панна, робітник і знова сьвященик.

— Дуже жаль — скаржить ся сумним голосом сивий протоєрей: — до справ церковних допустили сьвітських, які не мають належного зрозуміня церковних ідеалів.

— Встидайте ся! — бистро перебиває його молодий сьвященик. — Дожили сивого волоса, а не навчили своїх парафіян церковних ідеалів! От лучше мовчіть, отче! Всетаки не годить ся.

— А що-ж я? Я — нічого. Я — так лише сказав.

Протоєреї з недовірєм споглядають на молодих сьвящеників і дияконів. Ще би що! Безрадійні люди! Для протоєреїв новий режім і виборче право — острий ніж. Тому їм конче хочеть ся вибрати митрополитом київського митрополита Володимира. Він і потерпів при старім режімі і всеж таки стояв того режіму. Але молоді на ту вудочку не йдуть.

Якийсь сьвященик ставить на кандидата протопресвитера Шавельського, приятеля звісного ґенерала від кавалерії, Воєйкова.

— Проч! Геть! Не треба! — кричать в сали.

— Деж йому! Пити лизав! Підлизайко!

Старий протопіп бубнить свому сусідови:

— Діякони, бач, що повидумували! Щоби й вони конче в консисториї сиділи! Га? На наших місцях будуть сидіти наші льокаї! Сіра кість хоче стати білою. Га? На ті мітинґи — чув —, ходять. Там їх намітнікують! Оноді питаю свого церковного сторожа: „Що-ж ти, Кузьма, не на мітинґу? Пійди! Може бути, що й тебе куди виберуть в якісь депутати чи куди ще там?"... Мовчить.

Молодий, рижий діякон з острою борідкою, який прислухував ся до бесіди, вмішав ся й собі:

— От, поїхали би й ви, отче протоєрею, в Царське Село!

Протоєрей споглядає понуро спід навислих сивих бров.

— А се до чого?

А до Николи II. Разом спільно зітхали би про такі ще недавні часи. Дивиш ся — і стане лекше!

— Ви би, отче діякон, язиком мололи трохи лекше!

— З вас беру примір, ваше високопреподобіє.

— Свободи забогато дали!

— Не все верхом їздити! Буває часом і — гов!

Протоніп гнівно відвертаєть ся.

Діякон сьміеть ся:

— Не подобаєть ся! Не для носа табака!

На катедрі появляєть ся бундючний протоєрей, настоятель одного з соборів. Лице — „благоліпне", то значить: трохи сите, трохи благочестиве, трохи нагле. Сей протоєрей уважаєть ся за гарного бесідника. О скільки умілість спокійно виповідати слова, не спішачись, і оглядаючи зобри по кождій фразі вважаєть ся бесідницьким хистом, я нічого не маю проти такого погляду. Він лише знаю, що протоєрей великий майстер ґрати текстами зі сьвятого письма. Він з однаковим успіхом може ставити свічку в честь Богови і огарок в честь чортови.

Протоєреї ні сіло ні пало зачинає жалувати ся на раду робітничих і жовнірських депутатів. По тім переводить бесіду на себе.

— Я є председателем нарвського районну товариства боротьби з харчовими потребами — говорить він добросовісно. — Ми виставили дім за 95 тисяч рублів. І от сими днями на засіданю нашого товариства мене образив один робітник.

Не можна було зрозуміти, до чого він се говорить.

— Боїть ся, щоби з настоятельства не скинули! — шепче рижий діякон.

За протоєреєм говорить робітник. Хвилюючи ся, з перестанком за кождим словом, він відповідає:

— Ех, батюшка!... Ви все... про робітників... А хто... хто то були робітники ще тому два тижні взад? Позбавили нас сьвітла фізичного і духовного, держали в темноті, в заперто... А де ви, батюшка, тоді були?... Я не говорю... Може бути, що робітник і несправедливо вас образив... Ріжні люди бувають на сьвіті... Бувають люди і дуже нечемні... Але чи можна з одного чоловіка говорити про всіх? А допустім, що він вас образив... То невжеж ви, батюшка, не можете йому простити по християнському закону? Таж ви духовний отець, ви повинні давати примір.

Рижий діякон в одушевленю:

— Здорово чеше!

Протоєрей хмурить ся; йому не подобаєть ся натяк на його пастирство. Він щось відповідає, що позволив собі з непошаною висказати ся про робітників тільки тому, що серед них є люди, ворожо настроені до духовенства, і такі беруть участь у виборах на митрополита.

— Чиж такі приступлять до виборів з чистим серцем? — з чутєм питає протоєрей.

— З чистими руками? — чуєть ся виразний голос в групі сьвящеників.

Сьміх.

Протоєрей, почервонівши, сходить з катедри. Говорять инші.

Але о много цікавійші балакання в рядах.

— Митрополита Володимира!... Він тоби разом з консисторією сяде на шию — не пікнеш! Самі вибирали!

— А ви, отче, кого би, приміром, хотіли?

— Митрополита в роді Гапона.

— Всьо одно. Най Гапона, най вас, тільки не Володимира.

— Ви мене, прошу, з Гапоном не рівнайте!

— Я не рівнаю: кождий на свій спосіб.

— Може би протопресвитера Шавельського...

— Куди?

— На митрополита.

— А я думав в Петропавловську тюрму.

— До свого приятеля Воєйкова.

— Ви, отче, чого не знаєте, того не говоріть.

— Знаємо не гірше від вас — будьте певні! Поїздили по нас — досить!

— Ви би ще предложили Саблера...

— Кого хочете, тільки не треба монахів.

Богато було балакання і про сьвяте письмо і про історію і про політику, та всетаки до нічого не дійшли і засідане відложили.

На улици передімною йшло двох сьвящеників. Один з них говорив:

— Наші протопопи замало вчені і є соборними настоятелями... Вони гейби старі двірники: все дивлять ся назад, як би привернути старе. Треба би ще одну революцію... Тоді може щонебудь і піймуть. Товщи би з них трохи спустити.

(Конець буде).

ВАЖНЕ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ В НЮАРКУ, Н. ДЖ.

—o—

Випожичуванє книжок з публичної бібліотеки.

Хто хоче випожичати книжки з публичної бібліотеки, сей мусить мати бібліотечну карту. Приходіть до відділу Спрінґфілд (Springfield Branch), 81 Hayes Street. Там поставлять Вам отсих шість питань: 1. Ваше імя і назвиско. 2. Де мешкаєте. 3. Назвиско тих людий, у котрих Ви мешкаєте. 4. Імя того чоловіка, або фірми, де Ви працюєте. 5. Улиця і нумер того заводу чи фабрики, де Ви працюєте. 6. Якого рода працею займаєте ся.

Кожда особа, котра має бібліотечну карту, може випожичити дві або більше книжок, журналів і образкових або музичних видань. Як у відділі Спрінґфілд не буде жаданої Вами річи, то ми дуже охотно пішлемо за нею до головної бібліотеки. На другий день вона вже буде в нашім відділі.

Всі книжки, окрім тих, на яких є зазначено „Seven day" (сім днів), або „Duplicate Collection" (подвійна колекція), можна держати в себе один місяць. Випожичені книжки Ви можете мати ще другий місяць, коли принесете їх до бібліотеки, хиба що тоді, коли Ви їх держали у себе, хтонебудь инший хотів їх випожичити.

Коли хочете дістати якусь книжку, котра не є оповіданєм, Ви можете заплатити 2 центи, і її тоді для Вас затримаєть ся. Як вона буде готова, Вас повідомить ся про се карткою.

Просимо повідомити нас безпроволочно про зміну свого мешканя; подайте нам свою нову адресу.

Як згубите свою бібліотечну карту, то по уплнві 20 днів дістанете другу, без ніякої заплати. Але Ви не губіть своєї карти і не випожичайте її нікому. Особа, яка послугуєть ся Вашою картою, може не віддати книжок на час, або може їх знищити. Тоді Ви мусите заплатити кару, бо книжки були випожичені на Ваше імя.

Коли книжку тримаєть ся задовго, то тоді треба заплатити 2 центи кари за кождий день. Коли книжку тримаєть ся у себе три тижні понад приписаний час, тоді посилаєть ся за нею післанця. Він є уповажнений стягнути дотичну грошеву кару, а крім того 20 центів за услугу післанци.

Ніяка особа, котра має наложену кару, не може випожичити якоїнебудь книжки, доки сеї кари не заплатить. Иноді книжки гублять ся або нищать ся. Коли Вам таке приключить ся, прийдіть сейчас до бібліотеки і роскажіть усьо як слід, бо за згублені або занадто знищені книжки мусить ся заплатити.

Ми будемо вдячні, коли Ви звернете нам увагу, які книжки Ви хотіли би мати у відділі Спрінґфілд. Треба лише памятати, що тепер, в часі війни, дуже трудно дістати книжки в чужих мовах.

Літні години (від 1. липня до 19. вересня 1917):

Літні години у відділі Спрінґфілд кождого дня (окрім субот): від 1 до 6.30; в понеділки і пятниці: від 1 до 9; в суботи лише від 9 до 12.

Заряд бібліотеки.

АКРОСТИХ.

—o—

Славних предків славні внуки,
Волю будем добувати,
Один другого кріпити,
Бодро неньку боронити
І народ наш ратувати.

До кровавого нам бою
Не по одному ставати,
А стосотною юрбою
У тім лютім перебою!
Кровю волю здобувати!

Рідний край на нас чекає,
А ворог — о, він не спить!
Ідеал нам ясно сяє,
Нас у бій він закликає:
А з ним — й воля прилетить!

ПОТРІБНО ОРГАНІЗАТОРІВ.

Потрібно спосібних людий на місцевих організаторів, котрі би заняли ся організованєм нових відділів і членів У. Н. Союза в Америці, особливо в тих місцевостях, де ще доси нема відділу У. Н. Союза.

По близші інформації треба писати до головної канцелярії У. Н. Союза на слідуючу адресу:

Ukrainian National Association,
P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

За головний уряд У. Н. С.:
М. Угорчак, гол. рек. секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

Подаємо до відома нашим читачам, що маємо вже на складі VI. часть Розбійника Кармелюка.

З друку вийшли слідуючі книжки:

Оповіданє Стороженка	15 ц.
Промови і декламації на хрестинах, весілях і забавах	10 ц.
Про землю сонце і звізди	40 ц.
Князь і жебрак	50 ц.
Словарик чужих та не дуже зрозумілих слів	30 ц.

„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Справа асентированя чужинців.

З Вашінґтону доносять на основі достовірних жерел, що президент Вілсон противить ся асентированю чужинців (підданих аліянтів), аж доки в сій справі не заключить ся спеціяльних договорів із заграничними державами.

Длятого сенатська комісія рішила предложити сенатови до принятя резолюцію, відкладаючу побір чужинців аж до часу, коли вашінґтонське правительство одержить дозвіл на побір від інтересованих держав.

Нове заряджене в справі військової служби.

Ґенерал Кравдер заявив, що до відвічальности потягнеть ся не лише мущин, які оженили ся, аби позбути ся військової служби, але також і жінки, коли лише будуть докази, що супружество мало на цїли помогти мущинї позбути ся військової служби. Жінок в данім случаю будуть трактувати яко „[illegible] проступників".

Мнимий „делеґат" вкрав 40 долярів.

Дня 28. липня б. р. приїхав до Вілмінґтону, Дел., якийсь панок, сказав, що його імя є Левицький і є висланий делеґатом з рамени Українського Народного Союза до всіх місцевостях, де є відділи У. Н. С., щоби члени і урядники відділів запротестували проти конвенції У. Н. Союза, яка має відбути ся в сїм році. Його запровадили до братського касієра, а відтак до секретаря, пана М. Біяна. Пан Біян погостив його як приятеля, а коли вже всї лягали спати, він взяв „Левицького" до свого покою переночувати.

Коли в неділю рано люди йшли до церкви і просили також „Левицького", він відповів, що до церкви не піде, бо змучений і хоче відпочати. Всї пішли до церкви, а дома остав ся лише „Левицький" з двома женщинами. Коли побачив, що в горішнім мешканю нікого нема, він пійшов до другої кімнати, де один чоловік мав гроші в куфрі. В куфрі на верху було 60 долярів, з чого панок взяв собі 40, а прочі оставив. Забрав гроші і зараз вийшов, оставляючи ненарушений куферок, в котрім ще крім полишених 20 долярів було на споді готівки 700 долярів.

Він був убраний в красну сиву одіж, мав великі жовті окуляри, а сам є тоненький і середнього росту. Кому вдалоб ся прилапати сього „делеґата", нехай віддасть його в руки поліції.

Злінчували члена екзекутивного комітету I. W. W.

З Бют, Монтана, доносять, що в середу (1. с. м.) рано кількох мущин вдерло ся там до мешканя Френка Літела, члена екзекутивного комітету I. W. W., витягнули його з кімнати і повісили на зелізничім мості.

Френк Літл числив 38 літ життя, був майнером і від 1906 року належав до організації Промислових Робітників Сьвіта.

По подіях, які зайшли в Бізбі, Арізона, Ф. Фітл вислав телеграму до ґовернора Арізони, в якій говорило ся:

„Союз Промислових Робітників Сьвіта починає бурити ся на безправство капіталістичної кляси і не хоче терпіти його в будуччині. Коли Ви яко ґовернор не всилі оборонити законів, то ми візьмемо справу в свої руки. Хто-ж тим займеть ся: Ви чи ми?"

Убийство Літела потрясло незвичайно членами I. W. W.

Траґедія покликаного до війска.

Недавно оженений молодий фармер, Віліям Тайсон в Нейвіл, Джорджія, опинив ся в числї осіб, яких кличуть до першої армії. Одержавши покликане ставити ся перед лікарську комісію, Тайсон убив свою молоду жінку і сам покінчив самовбийством.

Промислові Робітники Сьвіта заповідають загальний страйк.

Віліям Гейвуд, секретар організації Промислових Робітників Сьвіта, телеграфував з Шікаго президентови Вілсонови, що коли президент не поробить відповідних кроків, аби привернути назад вивезених силою із Бізбі, Аріз., рудокопів, то організація Промислових Робітників Сьвіта (I. W. W.) оголосить загальний страйк в середно-західних стейтах. Сей страйк, після слів Гейвуда, обхопить 250,000 робітників і спричинить цілковиту кризу у всіх галузях промислу, особливо при вироби амуніції.

Не вільно їхати до Росії.

Норвежсько-данська корабельна спілка в Ню Йорку дістала телеграфічно повідомлене з головної канцелярії, щоби не брати на кораблі ніяких пасажирів до Росії, бо російська границя є замкнена.

Амбасадор Бахметєв заявив, що границя є замкнена лише до 15. серпня б. р.

Спека в Злучених Державах.

Страшна спека, якої певно кождий зазнав, обхопила майже цілі Злучені Держави. Від Атлянтійського аж до Великого океану і від Канади аж по Мексико парило горяче сонце, якого температура доходила подекуди аж поза 100 степенів. Спека не обійшла ся без того, аби не потягнула за собою тисячі жертв. У Великім Ню Йорку вмерло минувшої середи 124 осіб від спеки. Погибло також богато запрягових коний. Найбільша спека була у Вашінґтонї, Д. К., Ню Йорку, Н. Й., Пітсбурґу, Па., Філядельфії, Па., Атлантик Сіти, Н. Дж., і Канзас Сіти, Мо.; найнизша температура була в Сан Франціско, Кал., бо лише 64 степені. На полудни в Сан Антонїо, Тексас, температура виносила 96 степенів, а на півночи в Бісмарк, Н. Дакота, 78 степенів.

У тімсамім часї в стейтах Вашінґтон і Ореґон (оба сї стейти лежать над Тихим океаном) були сильні приморозки, які знищили богато ярини. Люди ходили в кожухах і палили в печах, аби огріти свої мешканя.

Жовнїри бавлять ся.

Нюйорська поліція пошукує за одним жовніром з 71-го полку, який на 34-тій улици в Ню Йорку стрілив до переходячого улицею кравця, Йосифа Кляйна, і пострілив йому ногу. Жовнїр утік, а Кляйн лежить тепер у шпиталї.

Осторога.

Пан Гринько Болюх з Провіденс, Р. Ай., пише:

Хотів би я остеречи наших людий, аби не витягали своїх гроший з державних банків з обави перед війною. Пишу се тому, бо в нас один чоловік так зробив і всї гроші (і то поважну суму) загубив. Знайте, люди, що коли би, припустім, державні банки банкротували, то тоді ваші гроші, хоч би ви їх і під землю сховали, не будуть мати ніякої вартости. Отже тримайте свої гроші в державних банках і нічого не бійте ся.

Арештоване Хінців.

Джерзисітський шеф поліції, Келлі, зарядив минувшої неділї ревізію дому під числом 17 Монтгомери ул., в Джерзи Сіти, Н. Дж., де мешкають Хінці, і заарештував 33 Хінців. 32 дістали по три місяці арешту, а один, властитель дому, задержаний до іншої розправи.

КАНАДІЙСЬКІ ВІСТИ.

Пісні дні в Канаді.

Контрольор поживи в Канаді, В. Дж. Генна, зарядив, що в Канаді два дні в тижни не вільно їсти мяса і два дні не вільно уживати солонини.

Про примусову службу військову.

В Канаді на проект премієра Бордена вже ухвалено примусову службу військову, але ухвала буде переведена аж по виборах, які відбудуть ся правдоподібно в жовтни.

Тепер примусова служба військова в Канаді залежить від її населеня. Коли воно вибере консервативних послів, сторонників Бордена, тоді ухвала буде як найскорше переведена в житє. Колиж вибори Канади виберуть тих ліберальних послів, які стоять по стороні Лорієра, тоді ухвала про примусову службу буде уневажнена, бо Лорієр є її противником.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Реформа московської правописи.

Російське міністерство просьвіти повідомило всі наукові інституції і заведеня, що у московську правопись вводять ся слідуючі зміни, до яких треба пристосувати ся з початком шкільного року 1917-1918:

1) Викидаєть ся букву „ѣ" (ять), заміняючи її на „е" (буква „е" і „ѣ" читають ся в російській мові як наше „є"), н. пр. колено замісць колѣно, вера замісць вѣра і т. п.

2) Викидаєть ся букву „ѳ" (фтита), заміняючи її на „ф", н. пр. Фома замісць Ѳома, кафедра замісць каѳедра і т. п.

3) Викидаєть ся букву „ъ" (йор) при кінци слів і в словах складаних, н. пр. хлѣб замісць хлѣбъ, посол замісць посолъ, контрадмірал замісць контръадміралъ і т. п. Однак „ъ" остаєть ся дальше в середині слів, в значіню віддільного знаку (апострофа), н. пр. адъютант, а не адютант і т. п.

4) Викидаєть ся букву „і", заміняючи її на „и", н. пр. Россия замісць Россія, высокий замісць высокій і т. п.

5) Прикметники закінчувати на „ого" і „его" замісць „аго", н. пр. доброго замісць добраго, синего замісць синяго і т. п.

6) Закінченя прикметників у числї многім змінити з „ыя" і „ія" на „ые" і „ие", н. пр. добрые замісць добрыя, какие замісць какія і т. п.

7) Писати в женськім роді одни замісць однѣ, одних замісць однѣхъ і т. п.

На російський спосіб.

В Англії почала ся аґітація за основанем робітничих і жовнірських рад, які на взір російських мають пропаґувати мир. Проти сеї організації преса почала сильну кампанію.

Сема німецька позичка воєнна.

Німеччина плянує десь з кінцем вересня затягнути сему военну позичку. Часописи вже почали аґітацію в тій справі.

Амнестія для полонених Поляків у Росії.

Редактор лондонської часописи „Поліш Ревю" дістав відомість, що російське правительство оголосило амнестію всїх военнополонених Поляків, які в польських леґіонах центральних армій воювали проти Росії, мимо того, що були російськими підданими. Всї цивільні полонені Поляки будуть в будучности уважані за інтернованих Поляків, також і ті, які є німецькими або австрійськими підданими.

Розвязане польських леґіонів.

З Копенгаґен доносять, що німецьке правительство розоружило й інтернувало польські леґіони. За причину розвязаня подають непослух леґіоністів. Леґіоністи з Галичини наставали на те, щоби присягати вірність лише польській Тимчасовій Раді Стану, так, наче би Галичина вже була складовою частю Польщі. Инші знова леґіоністи, з малими вимками, не хотіли присягнути вірности німецьким зверхникам.

Президент грецького парляменту.

Першим президентом грецького парляменту за панованя короля Олександра вибрано М. Софуліса, посла із острова Самос.

Новий президент хінської республики.

На місце уступившого президента хінської республики вибрано Фенг Куо Чанга, який прибув уже до Пекіна.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

І. Т., Плентсвіл, Конн. — Хоч би ми й хотіли сповнити Вашу просьбу, то не можемо, бо вірш занадто слабо зложений, не має ніякого змісту і тому до друку не надаєть ся.

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЕКТИ.

1.

1. Всї відділи У. Н. С. повинні зрозуміти теперішну важну переломову хвилю, як цїлого сьвіта так і нашого українського народу, і повинні вибирати на делеґатів таких людий, котрі розуміють ся на повіреній їм справі.

2. Кождий відділ, заки вишле делеґата на конвенцію, повинен перечитати цїлий статут У. Н. Союза і що там потрібне, повинен припоручити свому делеґатови піднести то на конвенції.

3. Справа старих членів, котрі забрали обдовженя („ліни"), повинна бути полагоджена в користь тих членів і коли можливо, цїлком їх „ліни" відписати. Треба взяти на увагу, що всї ті члени, котрі забрали „ліни", се певно в більшій части старі члени, котрі належать до У. Н. Союза довгі лїта і немало натрудили ся коло орґанізації. А тепер їм на старість за їх труд ще і довг наложили. Хоч се стало ся під натиском закона, то ми тепер повинні се якось полагодити і покривджених хоч вчасти задоволити. Я не годжу ся з пропозицією о. Хомяка, котрий свого часу писав у „Свободї", що треба і теперішним членам виплачувати якісь-там дивіденди. Хто-ж більше положив праці коло нашої орґанізації: чи старі чи нові члени? Перше старих членів заспокійте, а колись, як буде можна, то будете брати дивіденди...

4. Пропоную ухвалити на конвенції резолюцію і почати до сього відповідні кроки, щоби всї теперішні українські орґанізації в Злучених Державах злучити в одну орґанізацію, тимбільше, що тепер у всїх наших орґанізаціях майже однакові статути і однакові місячні вкладки. Се повинно ся зробити на підставі звісної засади „В єдности сила", а подруге — замісць виплачувати річно $20.000 платні головним урядникам по всїх тих орґанізаціях, чиж не лїпше булоб, аби мати одну сильну орґанізацію, з одним урядом, котрий побирав би скажім $5.000 долярів річно, а $15.000 ми моглиб заощадити. Нарід мав би більше користи з одної, але сильної орґанізації, ніж має з кількох подроблених.

Гринько Болюх.

2.

Коли конвенція вже розписана, тож обовязком членів є забрати слово і виказати, що після їх думки було би лучшим і кориснїйшим для орґанізації. Минувшина учить нас, що чим довше і ґрунтовнїйше над справами орґанізації члени застановляють ся, тим конвенція спокійнїйша і по конвенції видко добрі овочі. Нам членам У. Н. Союза сего разу тим більше треба забирати слово, позаяк перед послїдною конвенцією мало хто з членів або делеґатів знав, які зміни мало ся перевести, аж в послїдній хвили. Через се не одно зробило ся на борзї і без відповідного обміркованя. В статутах не все є ясно сказане, а через се, що о тійсамій справі говорить ся не на однім, але на кількох місцях, члени можуть дати ся легко збаламутити. Дещо є такого, чого не можна зрозуміти, чому воно стоїть в статутах, а дечого таки зовсїм бракує.

Найважнїйша справа се конвенція. Що конвенція ухвалить, які статути уложить, те все має бути гейби сьвятим для членів і для головних урядників так довго, аж доки нова конвенція инакше не рішить.

Щоб конвенція могла сповнити свою задачу, то є ухвалити щось доброго, насамперед самі члени повинні мати нагоду пізнати трилїтну господарку своєї орґанізації. Ще нїм виберуть делеґатів, члени повинні мати перед собою друкований звіт, як головні урядники господарили спільним майном всїх членів, а то на се, щоб члени по мітинґах могли його розібрати і пізнати, де і на що видало ся з нашого гроша, що для відділів є не вигідне, в чім чують ся члени покривджені. Словом, члени знали би, що поручити свому делеґатови, а сей знав би, за чим має обстоювати на конвенції і чого жадати. Та сю найважнїйшу справу наші статути відкладають на самий конець, як би се була яка дрібничка, а жадають як найскоршого вибору делеґатів. На що і по що так скоро, Господь сьвятий знає. І то 2-місяці перед конвенцією. Длятого предкладаю §21 змінити так: Делеґатів вибирають відділи на місяць, а найпізнїйше 15 днів перед конвенцією. До того часу вже добре обговорить ся в часописи про всї хиби і потреби орґанізації і відділи будуть мнати, кого яко найвідповіднїйшого вибрати делеґатом. На два тижнї перед конвенцією вибирали би собі делеґатів ті відділи, або радше скажу давали би заступництва сі відділи, що не всилі або не хотіли би вибирати зпоміж себе делеґата. Бо так, як до тепер в нас є, то відділи, що не висилають свого делеґата, а хотіли би лиш дати заступництво делеґатови з другого відділу, є майже позбавлені свого права мати заступника на конвенції. Бо нїм вони довідають ся якимсь чудом, чи якийсь відділ вибрав і кого висилає своїм делеґатом, мине вже приписаний час, доки можна вибрати делеґата, чи там дати комусь заступництво. Отже предкладаю, щоб §18 змінити так: Відділи, які не висилають зпоміж себе делеґата, а хотіли би дати заступництво комусь другому, можуть се зробити 15 днів перед конвенцією.

Притім предкладаю викинути зовсїм кінцеві слова з §18, де говорить ся про якісь стейти, які забороняють відділам давати заступництва. Коли є такі стейти, то треба їх по імени назвати, а не говорити загально, бо се може дати притоку до надужить.

Вибрані після дотеперішних статутів делеґати мусять перейти подвійне, а навіть і потрійне одобренє через головний екзекутивний комітет, щоби могли брати участь в конвенції. Того одобреня забогато і воно зовсїм непотрібне. Одобренєм для делеґата є, коли відділ належить 6 місяців до орґанізації і сповнив всї повинности супроти орґанізації, а делеґат вміє читати і писати, коли він є членом того відділу 6 місяців і коли члени відділу вибрали його своїм делеґатом. Лїпшого одобреня делеґат не потребує. А всякі засїданя гол. екз. комітету в тій справі се лише марноване нашого гроша. В неневности, чи хто є правним делеґатом, рішає сама конвенція. Головний екз. комітет в найлїпшім разї може приватно, а в потребі і публично, перестерегти відділ, аби не висилав дармо чоловіка на конвенцію, позаяк або той чоловік після статута не може бути делеґатом, або сам відділ не має права вибирати делеґата. То все. Длятого предкладаю викинути кінцеві слова з §21, як також §22, а з ним стоячий у звязи §29 і §35. Позаяк відділи вибирають делеґатів не на се, щоб головні урядники їх одобряли, але щоб вибрані делеґати одобрили або не одобрили головних урядників.

о. Д. Хомяк.

СІЧОВА ПАМЯТКА.

Хто з інтересуючих ся січовим житем і бажав би мати гарну памятку з першого січового сьвята, котре відбуло ся 15. липня 1917 р., нехай вишле одного доляра і 25 центів, а за се одержить відворотною почтою гарну фотоґрафію з Січового сьвята, величинин 12x24, два січові прапорці з гербом соборної України і 6 січових переписних карток. Замовленя і гроші просимо висилати на адресу:

„Sich", 268 Ave A, New York City.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Тов. „Р. М. Клюб Поступовий", від. 70, повідомляє всїх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеть ся в вівторок, 7. серпня с. р., о год. 8-мій вечер, в гали Ц. Д. під ч. 72 Морріс ул. На сей мітінґ кождий член повинен прибути, бо буде вибір делеґата на конвенцію. Кождий член повинен придбати бодай одного нового члена, бо У. Н. Союз приймає нових членів за половину вступного до кінця вересня с. р. — А. Онисик, секр.

ЛЕДВУД, МО. Отсим повідомляю членів відділу 360, які по звісній авантурі розбігли ся в незвісні сторони, що відділ істнує, як передше. Всї члени, які розїхались, а не думають більше вернутись, нехай найдальше до 10-го серпня б. р. пішлють гроші за два місяці, то є за липень і серпень, а їм вишлеть ся переступні листи. Котрі не вишлють гроший, будуть суспендовані. Члени, які думають вернути, нехай сейчас повідомлять мене листовно. Рівночасно прошу тов. А. Зазуляка, щоби сейчас відіслав нам книги відділові, печатку і виказ місячний тай инші папери, які одержав з голов. уряду за місяць липень.

N. MATRAL,
Box 182. Leadwood, Mo.

ОЛІЄН, Н. Й. Подасть ся до відома всїм членам тов. „Запорожська Січ", від. 363, що мітінґ відбудеть ся в суботу, 11. серпня, о годинї 7.30 вечер. На сей мітінґ просить ся всїх членів явити ся, бо є важні справи до полагодженя. Відбудеть ся вибір делеґата на конвенцію. Котрий член не явить ся, заплатить кару, приписану статутом. — Г. Підскальний, секр.

МАЙНЕРСВІЛ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 78, подає до відома своїм членам, що надзвичайний мітінґ відбудеть ся в недїлю, 5. серпня б. р., в гали церковній. Кождий член має явити ся, бо є дуже важні справи до полагодженя. Буде розпродажа шапок і відзнак. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, аби не наразити ся на виключене з братства і з У. Н. Союза. Неявивший ся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. Нових членів будеть ся приймати за половину вступного до братства і до У. Н. Союза. Користайте, Родимцї, з доброї нагоди і не відкладайте свого забезпеченя на другий раз. Станьте членом нашого У. Н. Союза як найскорше, бо в тій орґанізації є наша найбільша сила. — С. Мацїйовський, предс.; П. Бонтюк, кас.; В. Гонтарчук, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94, повідомляє своїх членів, що звичайний мітінґ відбудеть ся в недїлю, 12. серпня б. р., в „Українській Хатї" на другім поверсї, під числом 22 Ґрейлінґ стр., Гамтрамк, точно о 2-гій годинї пополудни. Обовязком кождого члена явити ся на означений час, бо є дуже важні справи, котрі мусять бути полагоджені. Неявивший ся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. Будеть ся приймати нових членів до тов-а і У. Н. Союза за половину вступного. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разї будуть суспендовані. — Ю. Гулик, предс.; О. Купій, кас.; П. Туранський, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Подасть ся до відома всїм членам бр. св. Стефана, від. 221, що слїдуючий звичайний мітінґ відбудеть ся в недїлю, 12. серпня б. р., зараз по Службі Божій, в гали церковній. На сей мітінґ просить ся всїх членів явити ся, бо є важні справи до полагодженя. Будемо приймати нових членів до братства без вступного, а до У. Н. Союза за $1.00, з чого кождий Українець і Українка повинні скористати. Упрашасть ся тих членів, котрі мають залеглий довг, аби явили ся на сей мітінґ і свій довг вирівнали, бо в противнім разї будуть суспендовані. Таксамо взиваєть ся тих членів, котрі зістали суспендовані в липни, щоби прийшли і вписали ся наново, бо инакше зістануть вичеркнені і втратять всї права до запомог в У. Н. Союзї. — Г. Кривовяз, предс.; Е. Бабій, кас.; І. Гайович, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Димитрія, від. 301, подає до відома, що піврічний мітінґ відбудеть ся в недїлю, 5. серпня б. р., в українській народній церковній гали при ул. Ірі і Робей стр., о годинї 12.30. Кождий член має явити ся на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодженя. Довгуючі члени повинні вирівнати свої довги, бо в противнім разї зістануть виключені з товариства і з У. Н. Союза. Нових членів будеть ся приймати до товариства і до У. Н. Союза за половину вступного. Неявивший ся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. Контрольна комісія здасть касове справозданє. — П. Коваль, предс.; Д. Мездак, кас.; І. Вавричук, секр.

І. КОРОЛЕВСЬКИЙ.

ДВІ МОГИЛИ.

Оповіданє з сибірського житя.

VII.

ВТІКАЮТЬ.

Вже осьмий день з того часу, як каторжники були в Березові. Стрільці непокоїли ся долею Алексієвни і кілька разів допитували ся про неї. Колиж дізнали ся, що Алексієвна прихиляєть ся до Шарабова, в їх серцях розсіла ся зневіра.

— Як би то стало ся? — закликав Ясенко.

— Се всьо — брехня! — докинув ґраф. — Скорше б додумати ся, що вона підходить тільки ґубернатора, щоб виконати се, що в неї в голові мотаєть ся. *Клену ся душею, що се тільки підступ, а про нас* вона не забула!... Коли би що сталось, то все знати-мемо.

Пізно в вечір сидять вони у хуторі та ґуторять живо й весело. Коло печи сидить Кама і мотає веретеном рибацьку сітку.

Оба пірвали зі стіни збрую і митю опинили ся перед хатою. Втихомирили пса і стали надслухувати.

— Санки! — закричав ґраф — чую, як тріщать кости у ренів. Щораз то близше почували голос.

— Вистрілім з рушниці — закликав Ясенко — знать шукають за нами серед снігів!

Загреміли рушниці і відтак появили ся невеличкі санки, що їх тягли два сильні рени.

— Ґого-о-ов! — закликав що сили візник.

— Ясенко й Шувалов! — загремів ґраф.

— Гаразд! — почуло ся у відповідь.

— То старець! — кликнув Ясенко, — а особа, обвита на санках плащем, се ніхто инший як Алексієвна!...

І справді так було, як повів Ясенко.

Санки загнали ся на подвіре. Старець притримав рени, а оба засланці кинули ся до саний.

— Вдяка Всевишньому, що вас бачу живими — сказала Алексієвна і подала руку обом каторжникам. — В сьвітлиці про все розповім!

Минуло кілька хвиль, а веселе товариство сиділо коло теплої печи. Самовар почав свою роботу, а горячий чайок розвязав у всіх язик.

— Харков погиб! — розпочала Алексієвна — а проклятущий Шарабов хоче зі мною вінчатись, аби загарбати по мені майно!

Я йому сказала, що до завтра надумаюсь, а тут зі стариком і втікла до вас. От і все, що було в мене сказати. Що-ж тепер маю почати? Радше мені згинути в сибірських каторгах, ніж стати жінкою проклятого Шарабова!

— Славно! — відізвали ся каторжники, а ввічливий старець притакнув їх словам.

Довго радили ся вони, яким чином встеречись їм перед Шарабовом, та вкінци рада в раду постановили втікати.

Старець похвалив їх намір.

— Коби тільки вдало ся вам, нім зима надлетить, перебристи гори Урал, а тоді ви вже на волі — промовив до них той старець. — Тогобічні Самоєди — православний нарід і сердечно вгощають каторжників з рублями. Колиж завитає весна, тоді не тяжко добити ся в Архангельск, а відси пароходом в Норвеґію.

По довгій дебаті згодили ся, щоби завтра пустити ся в дорогу. Сердега-старець дав їм оба рени і всьо, що складалось на їх упряж. Незабавом найшлись і другі санки, а до кождих з них впряжено рена. Всю ніч вганяли ся каторжники коло хати, а як тільки погасла послідна зірка, двоє санок виїхало з невеличкого хутора. На перших санках присів ся Ясенко, коло нього затулилась Алексієвна, а за ними мчали ся Шувалов і Кама. В дорогу поучив Ясенка в дечім старець.

Вже сонце зійшло високо на горизонті, а наші знакомі все мчать ся — летять. Північний-захід для них вказує напрям, а далекий Урал гороїжив ся висше ніж хмари.

Їхати було не зле. Приємний воздух і невеличкий мороз не втомили зовсім бундючих зьвірят. Санки мчали ся стрілою, а за ними гонив кудлатий песко.

Минула неодна година, проїхали неодну верству. На овиді закроїло ся село. Мов заджумлені обїхали його великим луком та знать все таки звітрили їх селяни, бо не віхали наші ще й зо дві верстви, аж туй позаду них появила ся погоня. Та каторжникам не впало се в очи.

Десь під полудне пристанули серед снігів. В околиці самі скелї, тільки мох деподе вкривав білі камені. От і пожива для ренів.

Найрадше заходила ся коло них Кама. Випрягла, попутала і пустила на пашу. Каторжники стали вживати дещо руху.

Щоби прослідити сувору околицю, видрапав ся Шувалов на найвисший вершок і поглянув з жалем на темні ліси, серед котрих пережив цілих десять літ.

Був би роздумував над людською недолею та темні точки серед білого снігу звернули на себе його увагу. Сейчас він спустив ся зі скали і німчав ся в свою каравану.

З великим криком кинула ся йому Кама на стрічу.

— Що то ось-там чорніє серед поля? — спитав її Шувалов.

Кама поглянула на вказане місце і без надуми скричала на все горло.

— Погоня за нами!

— А кількож саний?

— Тільки троє — гримнула в одвіт.

— Нам треба сейчас рушати в дорогу — скваплива промовив Шувалов.

Ще не пора — крикнула Кама — наперед розвідати ся, що се за погоня, а бистрі рени та наші рушниці вхоронять нас перед небезпекою.

— Гляди! Самоєди, се твої племінні — сказав до неї Ясенко.

— Най буде, давно вже покинула їх рідню.

Серед того санки все близшали й мчались, а бистре око Ками прослідило важне явище.

— Се Харук! — збентежена крикнула до мужа — знаю надто добре його рена. Гонять за нами таки наосліп, та як спізнають, готові пошкодити. Проте треба втікати перед ними в такій віддалї, щоб ніяким чином не могли нас спізнати.

Мов ошпарена зігнала до купи оба рени, і двоє санок мчить ся знов по снігах. Рени аж присідають до землї, а Кама гонить і гонить... В перших санках примістились обі жінки, на других мущини з рушницями.

Дорога вела крізь яруги і дебри, а хто добре обізнав ся з сею околицею, той має користь і скорочає дорогу.

Та на жаль ся користь припала для погоні. Що хвиля близшала погоня до санок і от... от... і досягне каторжників.

— От сьому гайдамаці треба нагнати порядного страху! — сказав Шувалов до Ясенка.

Санки пристанули і оба каторжники підняли рушниці.

Заграли рушниці... і два мертві рени повалили ся на сніг...

Серед Самоєдів счинила ся метушня; за той час засланці далеко відбігли від погоні.

Настала вже й сибірська ніч. Темрява, що вкривала сніги, чинила дорогу майже неможливою.

Кама скрутила в яругу, що стала захистом перед вітрами і ворогом. Серед скал і обривів розбила шатро та розпрягла рени, щоби шукали собі поживи.

Розклали огонь, посідали довкруги і стали журити ся завтрішною дорогою.

Вже добились підгіря Уралю, а тепер жде їх найбільший труд. Коли би вдалось перебристи гірський хребет, тоді німчалиб з березівської ґубернії, а вже печорські Самоєди — се гостинний нарід. Та великі сніги стояли перепоною, щоб каторжники могли дістати ся на той бік.

VIII.

НЕСПОДІВАЛИ СЯ...

Всі вкладали ся спочати та позавивали ся в плащі, щоб зі сьвіжими силами пробудитись до труду. Тишина залягла цілу околицю; лише вітер гудів понад головами. Всі здрімали ся... Та нечайно обізвав ся кудлатий пес.

Всі зірвали ся на рівні ноги і зараз хватили за рушниці.

Розмова людий і тяжкі їх кроки зближали ся що хвилї до втікачів. Шувалов сказав до товариша:

— Голос Харука! Чую його кроки! Коли не зважимось на останне средство, тоді попрощати ся з нашою волею!

Величезний песко мало не прорвав ся зі злости. Наїжив чуприну, вишкірив зуби і став наче сторож при дверях.

— Тут вони! — заревів голос Харука і в миґ ока пересунуло ся десять чоловіків. Огонь обкинув сьвітлом їх суворі лиця.

— Назад, прокляті! — закричав ґраф.

— Ні кроком дальше, коли дороге у вас житє! — докинув Ясенко.

Кама й Алексієвна також узброїлись і чотири рушниці спрямували ся в груди Харука.

З Самоєдів тільки в Харука була рушниця, прочі були або безборонні або з лихими луками і стрілами.

Вірна собака спізнала сю прикру хвилю і налаштувалась кинути ся на ворогів.

Отаман Самоєдів сейчас зміркував, що йому годі станути до боротьби, тому явив ся готовим помиритись.

— Пощо убили мені мої рени? — дрожачим голосом спитав Харук.

— Думали, що у вас щось лихого на думцї — одвітив йому ґраф Шувалов.

— Гляджу за вами, щоб вернули за рени — сказав Харук і зпід лоба глянув на Каму.

— Двоє животин простягло ся мертвими на снїгу!

— Кілько хочеш за рени? — спитав Шувалов.

— Ваші здорові, мов дуб здорові! — відрубав йому Харук.

В ґрафа сейчас розяснилось в голові, що Самоєд ним крутить та стараєть ся відняти в нього його рени.

— Все байка — сказав Шувалов — золота в нас еще стати. Говори, вражий сину, кілько хочеш за рени.

Через хвильку радив ся Харук з товариством, а відтак і втеребив: 500 рублів!

— Ах, ти анахтемський! — заревів Шувалов. — І дві сотки, бач, не оближеш!

— Пострівай, Харук! — відізвала ся Кама. — Ти відай знаєш, що в мене є батько, а в батька ренів не купити. Йди мерщій до батька, скажи, що скоїлось, а батько й по чотирох не заплаче!

Самоєди, здаєть ся, годили ся з її думкою, бо знали, щенята, що таки лучший один воробець у руках, ніж десять, що сидять на даху. Вони силували ся підмовити свого отамана, щоби принял дарокані рени. Та гнів Харука не держав ся границї.

— Пропадай з твоїми ренами! — закричав до каторжників. — Ґубернатор велів, аби вас доставити в Березів. А я, вірний йому, не подам ся ні крихітки. Хто з вас вважаєть ся щирим сином „матюшки", сей поділяти-ме мою думку.

По сих словах підняв рушницю.

— Здавай ся, сучий сину! — закричав і виміряв в ґрафа.

Майже в тійсамій хвилї, скорше ніж каторжники вспіли побачити грозячу небезпеку та випередити в сім ділї розяреного Самоєда — загреміла гучно рушниця...

Кама стрілою німчала ся до ґрафа, щоб заслонити його своїм питомим тілом, та убийча куля звалила її з ніг...

Хто-ж зуміє висловити біль прочих каторжників...

Шувалов мало що не збожеволів з жалю. З погорди до убийника не післав йому кулї, бо смерть того рода вважав для нього за чесну; без надуми хватив рушницю з плечий, звернув її кольбу до очий Самоєда та кинув ся бішений на ворогів. Замахнув ся рушницею, втеребив но голові і мов билинка звалив ся Харук до землї. Та ґраф не вдовольнив ся одним Харуком; мов справдішний козак гримнув між товпу, а сї мов „сплюхи" пустили ся на втікача.

Шувалов повернув ся тепер до Ками. Алексієвна поклала її на снїгу та силкувала ся втамувати кров. Серед тої метушнї Кама померла...

Жаль в ґрафа не мав ніякої ваги; ніщо не могло його розвеселити. При підмозї Ясенка викопав могилу і нім сонце зійшло, виднів вже курган.

— Спочивай в спокою! — прошептав ґраф. Відпічни по трудах в сім сибірськім раю. Не стану я тобі садити в головах калини, не доносити-муть тобі пташки вістий з рідного краю... Сибірські вітри поплачуть за тобою, покривало снїгу вкриє твою могилу. Покінчилось для тебе житє сього сьвіта; в могилу з тобою пійшло всьо твоє горе. Не нажилась доситу, не зазнала ти долї, а нужденне житє покінчила в страданях. Прощай, моя Камо! Сибірська дитино, прощай! на віки прощай!

Сьвіжу могилу привалили каменем, аби дикі зьвірі не дібрали ся до трупа. Ґраф в розпуці велів вирізати на камени отсї невідрадні слова:

„Тут спочила в Бозї ґрафиня Кама Шувалов. Для свого мужа вона злагодила дику пустиню і в його обороні найшла люту смерть. Заплаканий з горя муж пустив ся в дальшу дорогу, але память про неї в нім не загине".

Довго молив ся Шувалов над могилою і рясними сльозами зросив весь камінь.

Відтак підняв ся на ноги.

Ясенко звернув його увагу, що час їм рушити ся в дорогу, бо Самоєди з подвійною силою готові вернути ся та на них пімститись.

Запрягли санки, посідали в солому та готові рушати в дорогу.

Шувалов еще раз зіскочив з санок та припав до Каминої могили.

— Камо! — заридав на весь голос. — Ся могила стояти-ме мені перед очима до смерти. Що хвилї будуть привиджувати ся мені отсї суворі гори, а серед тих гір твоя могила. Прощай, моя Камо! Сибірська дитино, прощай, на віки прощай!...

Зі сльозами в очах припав до саний і німчав ся стрілою снігами...

(Конець буде).